

У майбутньому впевнено очікується зростання попиту на освітні мультимедіа технології, і з часом дедалі більше освітніх закладів почнуть свій повний перехід на мультимедіа технології. Тому однією з важливих граней професіоналізму сучасного церковного служителя стає інформаційна компетентність: рівень володіння навичками використання ІКТ, спеціальним програмним забезпеченням, навичками роботи в електронному середовищі навчання, а також використання у процесі професійної діяльності сучасного обладнання, у тому числі й мультимедіа технології при вирішенні віровчальних та проповідницьких, дидактичних та освітніх, педагогічних та виховних завдань.

Список використаних джерел

1. Патриарх Кирилл назвал «виртуальную церковь» суррогатом <http://www.interfax-religion.ru/?act=news&div=77997>
2. Феномен онлайн-причастя. Рефлексії. Полеміка. Перспективи. - К., 2021. – 168 с.

Євтушенко Олександр Валентинович,
магістрант кафедри креативних індустрій та соціальних інновацій,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна
науковий керівник, **Філіпович Вікторія Миколаївна**,
кандидат психологічних наук,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

ОСНОВНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ САМОРЕГУЛЯЦІЇ

Розробка проблеми самоефективності є актуальною та своєчасною, оскільки сьогодні, як ніколи, суспільству потрібні високоефективні люди, здатні правильно оцінити результати своєї діяльності (у тому числі професійної), і власні можливості. Суб'єктивне ставлення до виконуваної діяльності реалізується у зверненості людини до внутрішніх ресурсів, потенціалу розвитку, можливостей вибору засобів дій та побудови певної стратегії діяльності, поведінки, життя в цілому. А це, зрештою, визначається самоефективністю особистості.

Поняття «самоефективність» було запропоновано А. Бандурою у рамках соціально-когнітивної теорії. На нього все частіше звертають увагу і представники інших, небіхевіоральних напрямів, що, перш за все, свідчить про перспективність розвитку дослідження цього феномену, його значущості для теорії та практики. Поняття «самоефективність» було запроваджено А. Бандурою в 1977г. У роботі «Самоефективність: «До теорії об'єднання поведінкової зміни». Цей феномен визначається як «уявлення про свої здібності щодо організації та здійснення програм дій, необхідних для

управління запланованою ситуацією» [1, с.42]. При цьому самоефективність не передбачає набуття готових навичок, умінь чи стратегій. Вона скоріше може бути розглянута як основа для придбання когнітивних, поведінкових, регулятивних засобів, що сприяють створенню та виконанню необхідних програм дій для керування життєвими обставинами, що постійно змінюються.

Вітчизняний дослідник самоефективності, чиї роботи з'явилися зовсім нещодавно, І. Галецька, так визначає самоефективність: «СЕ – оптимістичне переконання у власній здатності оптимально подолати будь-яку ситуацію, допомогти собі у разі дій різноманітних сильних стресорів» [2, с. 434].

Основні положення та принципи концепції самоефективності спираються на твердження А. Бандури про те, що «ефективне функціонування особистості не просто питання знання «що робити» та мотивації до здійснення цієї справи. Швидше ефективність – це генеративна здатність, у якій когнітивні, соціальні, емоційні та поведінкові навички мають бути структуровані у ефективний «оркестр», що служить чисельним цілям. Існує значна відмінність між володінням навичками та здатністю інтегрувати їх у прийнятні програми дій та здійснювати їх у складних обставинах». [1, с. 43]. Очевидна суттєва різниця між об'єктивними навичками та суб'єктивним уявленням про них у рамках самоефективності.

Самоефективність є відносно самостійним елементом у ряді інших селф-феноменів. Бандура вважає, що самоефективність, на відміну загальної Я-концепції (Я-образу), краще здатна передбачати поведінку людини у конкретній ситуації, оскільки складна, комплексна структура Я-образу не призначена для прогнозу варіативної поведінки та дії в різноманітних життєвих ситуаціях. Автор також проводить диференціацію між самоефективністю та самоповагою в тому плані, що, маючи однаковий вигляд – судження – вони відрізняються об'єктом: самоефективність – судження особистості про свої здібності, самоповага – судження особистості про свою цінність.

Автор проводить також досить чіткі межі і між самоефективністю та такими психологічними феноменами, як локус контролю та очікування. Переконання індивіда в тому, що деякі події є результатом його поведінки, можуть бути деморалізуючими, так і підтримують активність. Якщо при усвідомленні свого впливу на події в особистості немає необхідних навичок та умінь, то найімовірніше у неї буде відсутнє і відчуття ефективності, а діяльність буде марною. Бандура вказує на те, що для найповнішого прогнозу поведінки й емоційних станів індивіда необхідно враховувати як відчуття самоефективності, так і очікування результатів у існуючій соціальній системі. Позитивні очікування, безумовно, є спонукальним моментом реалізації запланованої поведінки, а відчуття ефективності – психологічною умовою її.

Спроби співвіднести поведінку і самоефективність робилися автором концепції копінг-поведінки Лазарусом [3, с.62]. Термін «співволодіння» розумівся Р.С. Лазарусом як спроби особистості управляти конкретними особистісно значущими вимогами та умовами діяльності. У цьому випадку неминуче відбувається оцінка своїх можливостей та здібностей по

відношенню до вимог середовища та поставлених особистістю цілей. Самоефективність, з одного боку, є джерелом власної поведінки в плані її ініціації, з іншого - забезпечує її реалізацію в плані необхідної діяльності і у змістовному відношенні.

Сприйнята самоефективність на початковому етапі діяльності впливає на вибір поведінкової стратегії та її реалізацію разом із іншими психологічними особливостями особистості. Експериментальні дослідження очікувань ефективності показали, що вони різняться за величиною, ступенем спільності, по охопленню всіх сфер діяльності та силі, а також виявили взаємовплив самоефективності та успішності дії [2, с.441].

У руслі соціально-когнітивної теорії було проведено чимало досліджень, присвячених аналізу впливу самоефективності на різні психологічні властивості, процеси, стани. Так було показано [3, с.64], що одним із основних когнітивних джерел мотивації є здатність до когнітивної репрезентації майбутніх результатів. Вочевидь, що мотивація особистості формується з суб'єктивних поглядів на реальність. Такі когніції включають як образи майбутніх подій і результатів діяльності, так й образи власних здібностей, зусиль, попереднього досвіду ефективності.

Аналіз подібного роду широкомасштабних досліджень призводить до висновку, що самоефективність не може розглядатися як окремий елемент психологічної дії, або як окремий елемент самосуб'єктних відносин, або копінг-стратегії. Очевидно, і те, що самоефективність не може розглядатися поза самосвідомістю, оскільки вона заснована на когніціях індивіда щодо себе.

Список використаних джерел:

1. Голубкова Л.О. Поняття самоефективності та історія його дослідження. Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка. – Т. IX. – Част. 7. – К., 2007. – С. 41 – 46.
2. Галецька І. І. Самоефективність у структурі соціально-психологічної адаптації. Вісник Львівського університету. Сер. «Філософські науки». – 2003. – Вип. 5. – С. 433-442.
3. Ціннісна детермінація становлення обдарованої особистості: монографія / За ред. О. Л. Музики. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 220 с.

Ємець Наталія Анатоліївна,
кандидат філософських наук, доцент,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ МАСОВОЮ СВІДОМІСТЮ І ПОВЕДІНКОЮ

Збільшення розмірів, значне посилення соціальної неоднорідності спільностей людей, які здійснюють одну й ту ж суспільно-політичну діяльність, та значне ускладнення всіляких соціальних зв'язків і відносин всіх учасників суспільно-політичного життя, розширення їх міжособових і